

[✓ Мулоҳаза]

Одам ўзидан узоқлашмоқда...ми?

догиба ташлаганимизни англаяпмиз? Каёқка шошаюмиз, қаёқка югураяпмиз, кўнгил хотиржамлиги кани?

Бунга инсон шошапти. Лекин ҳеч нарсага улгуромаятни. Сабаби — вакт зик. Вакт йўк. Таракчиётнинг ҳалокати уммониди жони ҳалак. Елади, югуради. Тонг отади — кун ботади. Лахзада умрнинг бир куни кетади. Цивилизация гўйки инсоннинг оғирини енгил, узогини якин киллаётгандай. Ха, цивилизация узоқни якиннинг оғирини олиб келди — дунёнинг нариги бури чан биладигар бир қадам бўйлаб қолди.. Нега унда биз ҳеч нарса, кўп нарса қилишга улгуромаяпмиз? Вакт кискармоқдами? Кун кискармоқдами? Таракчиёт нахотки вактимиз кискариши эвазига тантана қулмоқда?

Таракчиёт вақтимизни эмири бо-роятни. Дунё қашфиётлари вақтни тобора қискартиши эвазига содир бўялпайтиким? Нахотки, нимадир йўқолиши эвазига нимадир пайдо бўлсан?

Биз нимани йўқотаяпмиз? Оддийгина одамгарчиликни йўқота-

япмиз? Кўнгил хотиржамлигини, кабл оромини, дайдор завқини йўқотаяпмиз. Мехр ришталари мустаҳкам кунлар минг чакрим йўлга отланганни. Отамизинг хузурига. Онимизинг қарисига. Яқинларимиз руҳкорини кўриш, кексаларимиз дусини олишга ошиқканимиз, ҳамма-хаммасига тўй-тазъияга улурганимиз. Бугун-чи, бугун? Кашлоқдами-шахардами, чўлдами-саҳордами қаерда бўлмайлик, цивилизация олини обимиз остига олиб келиб ташлади — мана, кўл телефон бор, ономизга кўнгиро қиласи, сингли-мизга SMS жўнатамиз, опа-

мизга интернет орқали шаб йўлаймиз, ҳа, шундай, олини муммоси қолмади. Бирок шундай бўлса-да, нега вақтимиз зик, нега вақтимиз етмайти, йўлайпизми, нега ботинимизда аллакандай ришталар узилб бораётганга ўшадид?.. Ахир биз яқинларимизнинг ёник нигоҳига кўз тикиб юзмаз сўзлашиб, уларнинг дайдорига тўйишдан кўра, эмириёттаган вақтимиз касрига цивилизация матоҳларига тобора болганиб қолмаяпмиз? Цивилизация вақтимизни кўшиб ўзи-мизи ҳам емири бўялпайтиким?

Одамга хос бўлган азиз тўйулар ва хиссиятларга чанг соловчи ҳар қандай кафийёт одамга сиртдан нечо-лик хизмат қиласин, у баридири одамнинг душманига айланб қолади. Бугун, эртага, индин, қачон бўлмасин, одамни тамадун (цивилизация) масули — интернет ҳам, бушка ўта замонавий қурилмалар

хам, ҳатто манови кўл телефонлар хам куткарб қролмайди — одамни одамга бўлган меҳр, инсонлар орасидаги самимий илик муносабатлар асрар қолади. Агар ер юзида кашф этилган, мақсад-иддаоси инсоннинг зуғум ва таҳлика тудириб, она сайдермизнинг кўк юрагига қаратилган курол-ярголарни ҳам инобатга оладиган бўлсан, XXI аср тамаддунни аллакачон инсоннинг измига бўйсунмай кўйланганини хис қиласи. Заминни "пороз бочка"си устига ўтқазишга урининг цивилизациянинг сувоки каш-фиётларига мукассидан кетганлар эмас, Навоийнинг "Ҳамс"си Леонардо да Винчиинг битта сувратни ҳарши қўяётган, қалбиди ёник тўйулар олови узмаган инсоннинг бу ҳаётини таҳтини ҳаммамиз ҳам англаб етаяпмиз?

Цивилизация фарзандимиз, неварамиз-чеваримиз оিнгига ўзгача қарашларни сингираётганини фахмияпмизми? Йўк. Чунки бу тўс-тўлонлини асрда, глобалашу бурони остида бу ҳақда ўйлаш, мушоҳада қилиб кўришга бизнинг вақтимиз йўк. Вактимиз зик, Юқорида айтганимиз каби давр шиддати бизни вакт ҳархалапади чирпирак қилмоқда. Шундай экан, бутун ўғлингиз ё набирангиз менинг дадам ёки бобом найдабоз Чунг Чант, саркарда Жанг Жунг, Жумонг каби зўр деса, парво қилмайсиз. Гурумимиз қўзгалмайди.

Шиддат, "вақтисизлик шиддати" Сизни каратх қилиб бормоқда.

Нега энди улар каби зўр бўларкан, нега энди соҳиб-кирон Амир Темур, Жалолиддин Мангуберди, Бобур Мирзо ва ҳозоқиан қанча жасур бобларимиз каби зўр бўлмас экан. Нима бало,

ўғлингиз ё набирангизнинг кон-кондомини Жумонглар? Фоя тарқатувчи цивилизация ўғлингиз ва набирангизни ўз домига тортиб, ТВ қарисишига михлаб қўйди. Бу Сизга

алам қилмайдими? Ўғлингиз ва набирангизнинг вақтини нима ўғирлади, нима эмири? Ўғлингиз ё набирангизни ўз бобларни билан фахрламаса бу Сизга, бу бизга фоҳиша бўйлаб ту-ломпайтим?" Вакт, бу ҳақда ўйлашга вақтингиз йўк.. Вактингиз зик! Кизингиз Тангемдан улгу олади, Лариса-ю Камила, Жаннагарда ҳавас қилид. Уларнинг маданийти, уларнинг мав-навияти руҳиятида илди отмокда. Нега? Йўлаб кўрганимис? Йўк, вактингиз зик! Кизингиз ёзилашга вақтини таҳтини ўз бўзимиздан узоқлашганда таҳтини ўз бўзимиздан узоқлаштириб. Бу ҳақда ўйлашга вақтимиз зик.

Китоб ўйлаш эскироқдами? Тафакур кашфиёт эскироқдами? Шу йўлда сарфланмаган умр умрми?

маданият бир ҳақ ёки миллатга тегиши ўзлик тушунчасига соя ташлайдиган жиҳатни глобалашув, деб бўлмайди. Шунингдек, миллатимизга хос улуг фазилат ва менталитет ўзга таснифига маданият, маънавити, ўзгача урф-одат ва гайри қарашлар билан чатишб кетмайди ҳам. Бунга аслий йўл қўйлаб бўлмайди. Глобалашув ҳеч қачон бир жойдан бир жойга ўғотишни келиб кетишига керак. Ўзимиз кидиганд тўнни бирорида қараб, ўзгага ўнлач бичганимиз маъкул эмас. Цивилизация бизнинг хонандонларни мизга ёт мафкура ургуранини ташлаб кетаётганини ҳаммамиз ҳам англаб етаяпмиз?

Сизмаймиз, шовқин асри, хиссизлик бўхрони кўнглимизни маҳв эта-

тилти. Вактисизлик, вакт етишмаслик шовқини! Катта ҳалқаро тадбирда хорижлик хоним нолиб колди: "Асаримиз шиддатли. Вактимиз эса зик,

Биз ҳеч нарсага улгуромаямиз..."

Мен шундай жавоб қўйтардим: "Вакт югурмаятни. Факат инсониятнинг кўнгли осоиш ва хотиржам эмас, қўнгил хотиржамлиги етишмайти инсоннинг..."

Хоним таажжубланди: "Бу нима деганлигиди?" Муддага кўчидим:

"Дунё алаҳисияти. Шунинг учун одамийт қўнгил саросимага тушиб қолди.

Масалан, кўйингиздаги қадаҳни ичб тутгаснанзиз кайфиятнинг ташлашади. Иккисини беҳузу қилади. Чинчиси алаҳисидати. Дунё алаҳисияти. Шундай экан, ўзини ўнглашига қийнаётгандан одамийт вақтини қандай қилиб ўз измига бўйсундира олсан, одамзотнинг кәрддан ҳам буш вақти бўлсин..."

Хоним таажжубланди: "Бу нима деганлигиди?"

Муддага кўчидим: "Муддага кўчидим: "Дунё алаҳисияти. Шунинг учун одамийт қўнгил саросимага тушиб қолди.

Тўйлини ўнглашига қийнаётгандан одамийт вақтини қандай қилиб ўз измига бўйсундира олсан, одамзотнинг кәрддан ҳам буш вақти бўлсин..."

Хоним таажжубланди: "Бу нима деганлигиди?"

Муддага кўчидим: "Муддага кўчидим: "Дунё алаҳисияти. Шунинг учун одамийт қўнгил саросимага тушиб қолди.

Тўйлини ўнглашига қийнаётгандан одамийт вақтини қандай қилиб ўз измига бўйсундира олсан, одамзотнинг кәрддан ҳам буш вақти бўлсин..."

Хоним таажжубланди: "Бу нима деганлигиди?"

Муддага кўчидим: "Муддага кўчидим: "Дунё алаҳисияти. Шунинг учун одамийт қўнгил саросимага тушиб қолди.

Тўйлини ўнглашига қийнаётгандан одамийт вақтини қандай қилиб ўз измига бўйсундира олсан, одамзотнинг кәрддан ҳам буш вақти бўлсин..."

Хоним таажжубланди: "Бу нима деганлигиди?"

Муддага кўчидим: "Муддага кўчидим: "Дунё алаҳисияти. Шунинг учун одамийт қўнгил саросимага тушиб қолди.

Тўйлини ўнглашига қийнаётгандан одамийт вақтини қандай қилиб ўз измига бўйсундира олсан, одамзотнинг кәрддан ҳам буш вақти бўлсин..."

Хоним таажжубланди: "Бу нима деганлигиди?"

Муддага кўчидим: "Муддага кўчидим: "Дунё алаҳисияти. Шунинг учун одамийт қўнгил саросимага тушиб қолди.

Тўйлини ўнглашига қийнаётгандан одамийт вақтини қандай қилиб ўз измига бўйсундира олсан, одамзотнинг кәрддан ҳам буш вақти бўлсин..."

Хоним таажжубланди: "Бу нима деганлигиди?"

Муддага кўчидим: "Муддага кўчидим: "Дунё алаҳисияти. Шунинг учун одамийт қўнгил саросимага тушиб қолди.

Тўйлини ўнглашига қийнаётгандан одамийт вақтини қандай қилиб ўз измига бўйсундира олсан, одамзотнинг кәрддан ҳам буш вақти бўлсин..."

Хоним таажжубланди: "Бу нима деганлигиди?"

Муддага кўчидим: "Муддага кўчидим: "Дунё алаҳисияти. Шунинг учун одамийт қўнгил саросимага тушиб қолди.

Тўйлини ўнглашига қийнаётгандан одамийт вақтини қандай қилиб ўз измига бўйсундира олсан, одамзотнинг кәрддан ҳам буш вақти бўлсин..."

Хоним таажжубланди: "Бу нима деганлигиди?"

Муддага кўчидим: "Муддага кўчидим: "Дунё алаҳисияти. Шунинг учун одамийт қўнгил саросимага тушиб қолди.

Тўйлини ўнглашига қийнаётгандан одамийт вақтини қандай қилиб ўз измига бўйсундира олсан, одамзотнинг кәрддан ҳам буш вақти бўлсин..."

Хоним таажжубланди: "Бу нима деганлигиди?"

Муддага кўчидим: "Муддага кўчидим: "Дунё алаҳисияти. Шунинг учун одамийт қўнгил саросимага тушиб қолди.

Тўйлини ўнглашига қийнаётгандан одамийт вақтини қандай қилиб ўз измига бўйсундира олсан, одамзотнинг кәрддан ҳам буш вақти бўлсин..."

Хоним таажжубланди: "Бу нима деганлигиди?"

Муддага кўчидим: "Муддага кўчидим: "Дунё алаҳисияти. Шунинг учун одамийт қўнгил саросимага тушиб қолди.

Тўйлини ўнглашига қийнаётгандан одамийт вақтини қандай қилиб ўз измига бўйсундира олсан, одамзотнинг кәрддан ҳам буш вақти бўлсин..."

Хоним таажжубланди: "Бу нима деганлигиди?"

Муддага кўчидим: "Муддага кўчидим: "Дунё алаҳисияти. Шунинг учун одамийт қўнгил саросимага тушиб қолди.

Тўйлини ўнглашига қийнаётгандан одамийт вақтини қандай қилиб ўз измига бўйсундира олсан, одамзотнинг кәрддан ҳам буш вақти бўлсин..."

Хоним таажжубланди: "Бу нима деганлигиди?"

Муддага кўчидим: "Муддага кўчидим: "Дунё алаҳисияти. Шунинг учун одамийт қўнгил саросимага тушиб қолди.

Тўйлини ўнглашига қийнаётгандан одамийт вақтини қандай қилиб ўз измига бўйсундира олсан, одамзотнинг кәрддан ҳам буш вақти бўлсин..."

Хоним таажжубланди: "Бу нима деганлигиди?"

Муддага кўчидим: "Муддага кўчидим: "Дунё алаҳисияти. Шунинг учун одамийт қўнгил саросимага тушиб қолди.

Тўйлини ўнглашига қийнаётгандан одамийт вақтини қандай қилиб ўз измига бўйсундира олсан, одамзотнинг кәрддан ҳам буш вақти бўлсин..."

Хоним таажжубланди: "Бу нима деганлигиди?"

Муддага кўчидим: "Муддага кўчидим: "Дунё алаҳисияти. Шунинг учун одамийт қўнгил саросимага ту

